

NWSA-Fine Arts
ISSN: 1306-3111/1308-7290
NWSA ID: 2014.9.3.D0155

Status : Original Study
Received: January 2014
Accepted: July 2014

E-Journal of New World Sciences Academy

Sadullah Serkan Şeker

Adnan Menderes University, sserkanseker@gmail.com, Aydın-Turkey

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2014.9.3.D0155>

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKADEMİK ÖZYETERLİK DÜZEYLERİ İLE ÇALGI ÇALIŞMAYA İLİŞKİN TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri ile çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeylerini farklı değişkenler (cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü, okudukları okul ve sınıf düzeyleri) açısından incelemektir. Araştırmanın örneklemini 2012-2013 eğitim öğretim yılı güz döneminde Adnan Menderes Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesinde öğrenim görmekte olan toplam 240 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler çalgı çalışmaya ilişkin tutum ölçeği (Özmenteş, 2007), akademik öz yeterlik ölçeği (Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007) ve araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda müzik Öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik ve orta düzey çalgı çalışmaya ilişkin tutumları orta düzey bulunmuş, akademik öz-yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin pozitif yönde korelasyon saptanmıştır. Bunun yanında müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile yaş ve sınıf düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akademik Öz-Yeterlik, Çalgı, Tutum, Öğretmen Adayı, Müzik Eğitimi

THE EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVEL OF PRESERVICE MUSIC TEACHER'S ACADEMIC SELF-EFFICACY AND ATTITUDES TOWARDS INSTRUMENTAL PRACTISE

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine relationship between preservice music teacher's level of academic self-efficacy and attitudes towards instrumental practise and to compare these variables by gender, age, graduated high school and their class. The sampling of this study is constituted from Adnan Menderes University, Çanakkale 18 Mart University and Pamukkale University (n=240) in 2012-2013 academic year. In this study Academic self-efficacy scale (Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007), attitudes towards instrumental practice scale (Özmenteş, 2007 and personal information form were used for collecting data. The results of the study show that positive correlation was found between academic self-efficacy and attitudes towards instrumental practise and the statistically significant difference attitudes towards instrumental practise and age and class.

Keywords: Academic Self-Efficacy, Instrument, Attitude, Preservice Teacher, Music Education

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Nitelikli bir müzik eğitiminin gerçekleştirilebilmesi için nitelikli müzik öğretmenlerinin yetiştirilmesi oldukça önemlidir. Nitelikli bir müzik öğretmeni müzikal bilgi ve becerilere sahip bir müzik öğretmeni olarak tanımlanabilir. Fakat müzik öğretmenin sadece nitelikli olması kaliteli bir müzik eğitimi gerçekleştirebileceği anlamına gelmemektedir. Bunun nedeni, kaliteli bir müzik eğitimi için öğretmenin sahip olduğu nitelikleri öğrencilerine yansıtabilmesi gerekmektedir.

Akbulut, müzik öğretmenin müzik eğitiminde kapsanan içeriği öğretebilmesi için iyi derecede alan bilgisine sahip olması gerektiğini belirtmiştir [1]. Sahip olunması gereken alan bilgisi içinde çalgı çalma önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü çalgı çalma insanın düşündüğü ve ürettiği müziği dışa vurmanın yoludur. Çalgısız bir müzik eğitimi tam anlamıyla yapılmış bir müzik eğitimi olarak düşünülemez. Literatürde çalgı eğitimi çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgıyı etkin kullanabilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgı çalmayı öğretebilme basamakları ile tanımlamıştır [26].

Müzik öğretmenin çalgısını etkin kullanabilmesi ve çalgısını başarılı bir şekilde öğretebilmesi için çalgı çalma ve çalgı çalışma sürecini çok iyi bir şekilde bilmesi gerekmektedir. Çalgı çalma süreci sadece bedensel bir süreci kapsamamakta, aynı zamanda üst bilişsel, bilişsel ve duyuşsal süreçleri de kapsamaktadır. Bahsedilen bu süreçler hem çalgının çalınması (performans) hem de ders dışında yapılan çalışmaların başarılı olması açısından önem taşımaktadır.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurum olan eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi bölümlerinde çalgı eğitimi haftada bir saat olarak uygulanmaktadır. Çalgı eğitimine ayrılan bu sürenin nitelikli bir çalgı eğitimi için yeterli olmadığı açıktır. İçinde bulunulan bu koşullarda öğrenci haftada bir saat çalgı öğretmeni ile çalışabilmekte, eğitim sürecinin geri kalanını ise kendi çalışmaları ile sürdürebilmektedir. Öğrencinin çalgısıyla baş başa geçirdiği sürenin çokluğu dikkate alındığında bu zamanın etkili bir şekilde kullanabilmesini sağlayan etkenlerin göz önüne alınması ve öğrencinin bu konuda bilinçlendirilmesi çalgı eğitiminin başarısı için bir gerekliliktir.

Her şeyden önce çalgı çalışma sürecinin zor bir süreç olduğunun, bu sürecin etkili bir şekilde geçirilmesinin ise zorluğu arttırdığı kabul edilmeli ve öncelikle çalgı çalışma sürecinde öğrencinin psikolojik durumu göz önüne alınmalıdır.

Tutumlar, bireyin çevresindeki herhangi bir konuya karşı sahip olduğu bir tepki ön eğilimi olduğunu belirtmiştir [3]. İnceoğlu ise tutumun davranış bilimlerinin önemli bir anahtarı olduğu, insanın her türlü davranışının altında tutumlarının yattığını kabul edilmesi gereken bir durum olduğunu belirtir [8]. Bu durumda öğrencinin ilk olarak çalgı çalışmaya ilişkin tutumu öğretmenlerce göz önüne alınmalıdır. Çalgı çalışma sürecinin bir davranış olduğu, çalgı eğitiminin de söz konusu davranışı istendik yönde değiştirmek olduğu düşünüldüğünde çalgı çalışmaya ilişkin olumlu tutumlar geliştirilmesinin, çalışma sürecinin etkililiği ve başarısını arttırmada önemli bir faktör olduğu görülmektedir.

Allport, tutumu temelde belirli bir yönde davranmaya hazırlık ya da eğilim olarak görmekte ve davranışa ilişkin bilgiler taşıdığını belirtmektedir. Doob ise tutumun bir bireyin nasıl davranacağı üzerinde etkili olduğuna değinmiş, ancak açık davranışı olduğu gibi içermediğini belirtmiştir [17]. O zaman çalgı çalışmaya ilişkin tutumu ele aldığımızda bireyin çalgı çalışma sürecini içeren bileşenlerin herbirini gerçekleştirilmesi için sahip olduğu eğilimleri olduğunu,

çalgı çalışma sürecinin kendisini temsil etmediğini fakat sürecin gerçekleştirilmesi için bir hazır bulunuşluk olduğunu belirtilebilir.

Kuhn, Sims ve Shehan, tutumların doğrudan ölçülemeyeceğini, fakat bireylerin fikirleri, davranışsal eğilimleri ve tercihlerinden anlaşılabilirliğini belirtmişlerdir [11]. Bu yolla çalgı eğitim sürecinde öğrencilerin öğretmenleri tarafından sürekli gözlemlenmesi, öğrencilerle bu konuda sürekli diyalog içinde bulunması çalgı çalışmaya ilişkin tutumları konusuna onlara fikir verebilecektir.

Öz yeterlik kavramı günümüzde pek çok alanda ilgi çeken bir kavramdır. Özellikle akademik alanda öz yeterliğin akademik alanlardaki belirleyicilik özelliğine ilişkin araştırmalar görülmektedir [15]. Öz-yeterlik (self-efficacy) Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nda (Sosyal Bilişsel Kuram) öne çıkan önemli bir kavram olup, bireylerin olası durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ilişkin bireysel yargılarıdır [3]. Tschannen-Moren ve Woolfolk Hoy, öz-yeterliğin "kişinin yeni bir durum karşısında, başarı düzeyinin ne olacağına ilişkin kendisi ile ilgili olan beklentileri" olduğunu belirtmişleridir [22]. Bandura'ya göre öz yeterlik bireyin seçimlerini, yapacağı bir işe yönelik harcayacağı eforun miktarını ve zorluklar karşısında göstereceği sabrı ve azmi önemli ölçüde etkilemektedir [7].

Akademik öz yeterlik, bireylerin akademik görevler bağlamında kendi performanslarına olan güvenleri olarak tanımlanabilir [20]. Akademik öz yeterlik alanında çalışan araştırmacılar farklı akademik alanlara özgü ölçme araçları geliştirmişlerdir. Bu alanlar; matematik ve sözel öz yeterlik ölçeği (Zimmerman ve Martinz-pons, 1990), geometri ve üst düzey cebir (Lopez ve diğer, 1997) örnek olarak verilebilir. Ulusal alan yazın incelendiğinde akademik öz yeterlik alanında genel olarak fen öğretimi (Bıkmaz, 2002; Hamurcu, 2006), Biyoloji (Ekici, 2009), kimya dersine yönelik öz yeterlik ölçeği geliştirilmesi (Kan ve akbaş, 2005) örnek olarak verilebilir.

Öz yeterlik ve önemli bir alt alanı olarak akademik öz yeterlik, müzik eğitimi alanında da önemli bir belirleyicidir. Müzik eğitiminde yapılan akademik çalışmalar söz konusu olduğunda mesleki müzik eğitimi akla gelmektedir. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi, üniversitelerin eğitim fakültelerine müzik öğretmenliği bölümleri, batı müziği ve Türk müziği devlet konservatuvarlarında verilmektedir.

Verilmekte olan mesleki müzik eğitiminin önemli bir bölümünü çalgı eğitimi oluşturmaktadır. Dört yıllık lisans eğitimi veren müzik öğretmenliği bölümlerinde çalgı eğitimi "bireysel çalgı eğitimi dersi" başlığı altında verilmektedir. Bireysel çalgı eğitimi dersleri aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar" [13]. Müzik öğretmenliği bölümlerinde çalgı eğitimi dersleri hafta bir saat olarak yürütülmektedir. Bu süreç içinde öğrenci haftada bir saat çalgı öğretmeni ile birlikte ders yapmakta ve geri kalan zamanındaki çalgı çalışma sürecini tek başına yürütmektedir. Bu süreç içinde öğrencinin çalgı çalışmalarını verimli olarak yapabilmesi için belirlediği hedefe yönelik uygun stratejiler kullanması gerekmektedir. Nielsen, çalgı dersinin dışında kalan zamanlarda yapılan çalgı çalışmalarında öğrencinin öğrenmeye ve öğrendiklerini uygulamaya ilişkin kendi kapasitesine olan güveninin, strateji geliştirmede ve geliştirdiği stratejiyi çalışmalarında uzun süre verimli olarak kullanabilmesinde önemli bir belirleyici olduğunu ifade etmektedir [16]. Bu nedenle öz yeterlik çalgı çalışma sürecinde öğrencinin çalgı çalışmaya ilişkin tutumunu ve başarısı etkileyen önemli bir faktör olarak görülmektedir. Mcpherson ve McCormick yaptıkları bir araştırmada öz yeterliğin müzikal performans üzerindeki etkisini

araştırmışlardır. Araştırma sonucunda öz yeterliğin müzikal performans konusunda oldukça önemli bir belirleyici olduğunu belirtmişlerdir[15]. Nielsen, müzik eğitiminin ilk yılında çalgısal ve vokal çalışmalarda öz-yeterliğin etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda yüksek öz yeterliğe sahip öğrencilerin düşük öz yeterlik düzeyine sahip öğrencilere kıyasla müzikal çalışmalarda gerekli olan materyali öğrenme konusunda bilişsel ve üst bilişsel becerilerini daha iyi kullanabildiklerini bulmuştur[16]. Ritchie ve Williamon, ilköğretim dönemindeki çocuklarda enstrüman ya da şarkı söyleme eğitimi alan çocukların almayanlara göre daha yüksek öz yeterlik seviyesine sahip olduklarını belirtmiştir[23].

Öz yeterlik ve müzik eğitimi konusunda ulusal alan yazın incelendiğinde de çalışmalara rastlanılmaktadır. Bu çalışmalardan müzik eğitimine yönelik öz yeterlik ölçeği geliştirilmesi (Afacan, 2008; Özmenteş, 2011), "müzik öğretmeni adaylarının mesleki öz yeterlik düzeyleri" (Birer ve Sonsel, 2013), "Kodaly yönteminin ilköğretim öğrencilerinin keman çalma becerisi, özyeterlik algısı ve keman çalmaya ilişkin tutumları üzerindeki etkisi" (Yıldırım, 2009) örnek olarak verilebilir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin önemli bir alt boyutudur. Aynı zamanda bir müzik öğretmenin iyi düzeyde çalgı çalması, öğrettiği müziği dışa vurabilmesinin de tek yoludur. Günümüzde müzik eğitimi bölümlerinden yetişmekte olan müzik öğretmeni adayları yalnızca Milli Eğitim'e bağlı ortaokul ve liselerde değil aynı zamanda Güzel sanatlar Liselerinde de öğretmenlik yapmaktadır. Güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören bir öğrencinin devamında müzik eğitimi bölümlerine gitmesi halinde toplamda sekiz yıllık bir çalgı eğitimi geçmişi olduğu düşünüldüğünde bunun ilk dört yıllık bölümü olan güzel sanatlar liselerinde alacağı nitelikli bir çalgı eğitimi ile çalgısında belli bir başarıyı yakalayabileceği görülmektedir. Bu durumda öğrencinin çalgı eğitimine başladığı ilk dört yıllık süreç olan güzel sanatlar lisesi aşamasında nitelikli bir çalgı öğretmene sahip olması, ilerideki çalgı başarısı için oldukça belirleyici bir rol oynamaktadır.

Bunun yanı sıra müzik öğretmenin ortaokul ve genel liselerde görev yapması halinde de iyi çalgı çalması bir avantaj olarak görülebilir. İyi çalgı çalan bir müzik öğretmeni çalgısı ile öğrencilerini etkileyerek onların müzik dersine olan ilgisini arttırabilir, dersleri daha etkili ve verimli bir biçimde işleyebilir. Bugün ilköğretimden liseye kadar her okulda açılan çalgı kursları yoluyla müzik öğretmenleri çalgı konusunda eğitim vermektedir. Bu eğitim sürecinde birçok müzikal açıdan yetenekli çocuk ilk çalgı deneyimlerini bu kurlarda yaşamaktadırlar. Dolayısıyla iyi çalgı çalan bir öğretmen öğrencisini etkileyerek onun çalgısına olan ilgisini, sevgisini ve çalışma azmini arttırabilir ve bu sayede ileride çalgısı üzerine bir kariyer düşünebilir. Bütün bu gelişmelerin temelinde çalgısını iyi düzeyde çalan ve çalgısı ile barışık bir müzik öğretmenin olduğu unutulmamalıdır.

Müzik eğitimi bölümleri uyguladıkları eğitim programı açısından bir konservatuvardan farklıdır. Bu bölümlerde öğrenciler müzik eğitimi derslerinin yanında formasyon yani eğitim bilimlerine ilişkin dersleri de almaktadırlar. Bu nedenle öğrenciler akademik ve müzikal dersleri konusunda etkili çalışmalar yapma konusunda sıkıntı yaşayabilmektedirler. Bu yoğun ve karmaşık program sürecinde başarılı olabilmek için öğrencilerin akademik öz yeterlik düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir. Daha önce de değinildiği gibi yüksek akademik öz-yeterlik öğrencilerin akademik anlamda karşılaştıkları zorluklara

dayanma ve zorluklarla mücadele etme konusunda oldukça belirleyici bir etkidir.

Bu çalışmanın amacı müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri ile çalgı çalışmaya ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi ve bu değişkenlerin bireysel özelliklerle olan ilişkilerini incelemektir. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır;

- Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının hangi düzeydedir?
- Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalmaya ilişkin tutumları ile akademik öz yeterlikleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır?
- Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile akademik öz yeterlik düzeyleri ile cinsiyet ve mezun olduğu lise türü açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
- Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri ve çalgı çalmaya ilişkin tutumları ile sınıf, yaş ve okudukları okul arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

3. YÖNTEM (METHODOLOGY)

Araştırmada tarama modellerinin bir çeşidi olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlamaktadır. İlişkisel tarama modeli ise, iki ya da daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemektedir [9]. Araştırmanın örneklemini 2012-2013 bahar yarıyılında Adnan Menderes Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Bölümlerinde okumakta olan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların okul ve cinsiyetlerine ilişkin veriler Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların okudukları okula ve cinsiyetlerine göre yüzdelik değerler
(Table 1. Percentages of respondents by sex in their school reading)

Açıklama	n	%	
Okul	Adnan Menderes Ün.	92	38,3
	Çanakkale 18 Mart Üni.	81	33,8
	Pamukkale Üni.	67	27,9
	Toplam	240	100,0
Cinsiyet	Erkek	101	42,1
	Kadın	139	57,9
	Toplam	240	

4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI (DATA COLLECTION DEVICES)

Araştırmada katılımcıların çalgı çalışmalarına ilişkin tutumlarının ölçülmesi için Özmenteş, 2007 tarafından geliştirilen çalgı çalışmaya ilişkin tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert yapısındadır. Kesinlikle Katılıyorum= 5, Katılıyorum= 4, Az Katılıyorum= 3, Katılmıyorum= 2 ve Kesinlikle Katılmıyorum= 1 puan olarak puanlama yapılmıştır. Ölçekten en düşük 28, en yüksek, 40 puan alınmaktadır. 28 maddeden oluşan ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı alfa= .95 olarak bulunmuştur [18].

Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından geliştirilen; Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanan ve geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılan “akademik öz yeterlik ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı alfa = .79 dur [28]

Araştırmada kişisel bilgiler araştırmacı tarafında hazırlanan "kişisel bilgi formu" ile toplanmıştır.

5. VERİLERİN ANALİZİ (DATA ANALYSIS)

Araştırmada elde edilen çalgı çalışmaya ilişkin tutum ve akademik öz-yeterlik puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğini anlaşılması için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları
(Table 2. Results of Kolmogorov-Smirnov test)

Açıklama		Akademik Öz-Yeterlik	Çalgı Çal. Tutum
			240
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	20,0583	93,6125
	Std. Deviation	3,78346	21,22947
Most Extreme Differences	Absolute	,085	,073
	Positive	,085	,034
	Negative	-,060	-,073
Kolmogorov-Smirnov Z		1,318	1,134
Asymp. Sig. (2-tailed)		,062	,153

Tablo 2'de görüldüğü gibi akademik öz yeterlik ölçeğinden elde edilen puanları, 062, çalgı çalışmaya ilişkin tutum ölçeğinden elde edilen puanların ise .153 olduğu görülmektedir. Ulaşılan sonuçlar her iki ölçeğin puanlarının normal dağılım gösterdiği görülmektedir ($p > 0,05$). Bu doğrultuda analizlerde parametrik testlerin kullanılması uygun görülmektedir.

Araştırmanın veri analizi sırasında katılımcıların akademik öz yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının düzeylerinin belirlenmesi için aritmetik ortalamaları alınmıştır. Akademik öz yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin tutum ile arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Pearson momentler çarpımı kullanılmıştır. Araştırmada akademik öz yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeylerinin cinsiyet ile arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olup olmadığının anlaşılması için bağımsız örneklem t testi kullanılırken, yaş, sınıf düzeyi ve okul değişkenleri ile aralarında istatistiksel açıdan anlamlı fark olup olmadığı ve gruplar içinde farkların oluşup oluşmadığı ise tek yönlü varyans analizi ile belirlenmiştir.

6. BULGULAR (FINDINGS)

Araştırmanın birinci sorusu olan müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin tutumları hangi seviyededir? Sorusunun yanıtı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeyleri
(Table 3. The level of academic self-efficacy and attitudes towards instrumental practise of undergraduate music students)

Açıklama	N	Minimum	Maximum	Mean	ss
Akademik Özyeterlik	240	11,00	34,00	20,0583	3,78346
Çalgı Tutum	240	28,00	140,00	93,6125	21,22947
Toplam	240				

Tablo 3'te de görülebileceği gibi araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik ölçeğinden aldıkları puan 20, 05 standart sapmaları ise 3,7'dir. Elde edilen bu değere göre

katılımcıların akademik öz yeterlik düzeylerinin orta seviye olduğu söylenebilir. Yine katılımcıların çalgı çalışmaya ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalamasının 93,61 standart sapmasının ise 21,22 olduğu görülmektedir. Yine elde edilen bu değerlere göre katılımcıların çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının da orta seviye olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ikinci sorusu olan müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile akademik öz yeterlikleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır? sorusunun cevabı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Akademik öz-yeterlik ile çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeylerine ilişkin korelasyon tablosu
(Table 4. Correlation table between academic self-efficacy and attitudes toward instrumental practise)

Açıklama		Çalgı Tutum	Akademik Özyeterlik
Çalgı Tutum	Pearson Correlation	1	,282**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	240	240
Akademik Özyeterlik	Pearson Correlation	,282**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	240	240

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile akademik öz yeterlikleri arasında $p < 0,01$ düzeyde anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Tablo incelendiğinde korelasyonun oldukça anlamlı fakat yüksek düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmanın 3. sorusu katılımcıların akademik öz yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının cinsiyetlerine ve mezun oldukları lise türüne göre farklılık gösterip göstermediğidir. Bu sorunun yanıtı tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. Akademik öz-yeterlik ile mezun olunan lise türüne ve cinsiyetlere ilişkin bağımsız örneklem t testi sonuçları
(Table 5. Results of independent sample t test between academic self-efficacy, gender and high school)

Açıklama		N	M	S	t	p
Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum	Kadın	139	92,9928	21,60733	-,530	,597
	Erkek	101	94,4653	20,77478		
	AGSL	181	94,43	21,18	1,04	,296
	Diğer Liseler	59	91,10	21,34		
Akademik Özyeterlik	Kadın	139	20,2590	3,69359	,964	,336
	Erkek	101	19,7822	3,90539		
	AGSL	181	19,82	3,83	-1,65	,100
	Diğer Liseler	59	20,76	3,55		

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlikleri ve çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının cinsiyetleri ve mezun oldukları lise türüne göre arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$)

Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik düzeylerinin yaş, sınıf düzeyi ve okudukları okullar açısından anlamlı fark gösterip göstermediğinin yanıtı ise Tablo 6'da verilmektedir

Tablo 6. Akademik öz-yeterlik ile yaş, sınıf ve okudukları okul arasındaki ilişkiye yönelik tekyönlü varyans analizi tablosu
(Table 6. Result of one way anova about relationship between academic self-efficacy and age, class and university)

	AÖ	Kareler Toplamı	df	Ortalamanın Karesi	F	p
Yaş	Gruplar Arası	40,115	2	20,057	1,406	,247
	Gruplar İçi	3381,069	237	14,266		
	Toplam	3421,183	239			
Sınıf	Gruplar Arası	15,954	3	5,318	,369	,776
	Gruplar İçi	3405,229	236	14,429		
	Toplam	3421,183	239			
Okul	Gruplar Arası	21,385	2	10,692	,745	,476
	Gruplar İçi	3399,799	237	14,345		
	Toplam	3421,183	239			

Tablo 6'da da görüldüğü üzere araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri ile yaşları, sınıf düzeyleri ve okudukları okullar arasında anlamlı fark yoktur ($F=1,40$, $p>,05$, $F=,36$, $p>,05$ ve $F=,745$, $P>,46$)

Katılımcıların çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile okudukları okul arasındaki farka ilişkin sonuç tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Çalgı çalışmaya ilişkin tutum ve okudukları okullar arasındaki ilişkiye yönelik tek yönlü varyans analizi tablosu
(Table 7. The result of one way anova test about attitude towards instrumental practise and university)

Açıklama	Sum of Sq	df	Mean Square	F	Sig.	
Yaş	Gruplar Arası	3760,419	2	1880,209	4,287	,015
	Gruplar İçi	103954,544	237	438,627		
	Toplam	107714,963	239			

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının okudukları okula göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarına göre yaşları arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Çalgı çalışmaya ilişkin tutum ile yaş arasındaki ilişkiye yönelik tek yönlü varyans analizi tablosu
(Table 8. The result of one way anova test about attitudes towards instrumental practise and age)

Okul	ÇÇTÖ	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Okul	Gruplar Arası	788,115	2	394,057	,873	,419
	Gruplar İçi	106926,848	237	451,168		

Tablo 8'de katılımcıların çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının düzeyleri ile yaşları arasında ($F=4,28$), $p<,05$ düzeyinde fark olduğu için çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile yaşları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu sonucun kaynağının belirlenmesi için yapılan scheffe testine ilişkin sonuçlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Scheffe testi sonuçları
(Table 9. The result of scheffe test)

	Grup	N	X	sd	F	Scheffe
Yaş	17-19	40	102,3500	20,06470	4,287	1-2
	20-22	160	91,5188	20,52854		
	23 ve üstü	40	93,2500	23,34112		

Scheffe testi sonucunda, elde edilen anlamlı farkın 17-19 yaş grubu ile 20-22 yaş grubu arasında olduğu görülmektedir. Yine tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının yaşlarının ilerledikçe çalgı çalmaya ilişkin tutumlarının negatif yönde özellik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının sınıf düzeylerine göre anlamlı fark oluşturmadıklarına ilişkin sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları
(Table 10. The results of one way anova test about attitudes towards instrumental practise and class)

Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Sınıf Düzeyleri	Gruplar Arası	3720,923	3	1240,308	2,815	,040
	Gruplar İçi	103994,040	236	440,653		
	Toplam	107714,963	239			

Tablo 10 incelendiğine araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının sınıf düzeyine göre 0,05 düzeyinde anlamlı fark oluşturduğu görülmektedir. Oluşan bu farkın kaynağının belirlenmesi için yapılan Scheffe testinin sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Scheffe Testi Sonuçları
(Table 11. The Result Of Scheffe Test)

ÇÇİT	Grup	N	X	sd	F	Scheffe
Sınıf Düzeyi	Lisans 1	57	98,8772	21,48427	2,815	1- 4
	Lisans 2	64	95,3438	20,67758		
	Lisans 3	50	92,6400	21,66513		
	Lisans 4	69	88,3623	20,36792		

Tablo 11'de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutum puanları lisans 1'den başlayarak lisans 4'e kadar düşüş göstermektedir.

7. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Bu çalışmada eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği bölümlerinde okumakta olan öğretmen adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeyleri ve akademik öz yeterlik düzeylerinin birbirleri ile olan ilişkisi ve bunun yanında cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi ve okudukları okullara göre ilişkileri incelenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının orta düzey akademik öz yeterlik ve yine orta düzey çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeylerine sahip oldukları bulunmuştur. Inceoğlu, inanç ve tutumların oluşmasının temelinde değerlerin olduğunu belirtmiştir [8]. Değer kavramı, bireylerin çevresindeki konu ya da olguların, birey için ifade ettiği faydalardır. Inceoğlu, değerlerin amaçtan çok bir araç olduğunu

belirtmiştir. Bu doğrultuda müzik eğitimi bölümlerinde okumakta olan öğretmen adayları için müzik öğretmeni olmak bir amaç ise, Bu süreçte yapılan her çalışma bir değer, yani araç olarak görülebilir. Araştırma sonuçlarında katılımcıların orta düzeyde akademik öz-yeterlik ve çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeyine sahip olmaları, gelecekte müzik öğretmeni olmaktan başka amaçları da olabileceği konusunda farklı düşüncelere sahip oldukları şeklinde de yorumlanabilir. Bu görüş doğrultusunda özellikle müzik öğretmeni adaylarının geleneklerine ilişkin kariyer seçimleri ile ilgili araştırmaların yapılmasının önemli bir gereklilik olduğu vurgulanabilir.

Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile akademik öz yeterlik düzeyleri arasında $p < 0,01$ düzeyinde pozitif korelasyon bulunmuştur. Bir başka deyişle öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri arttıkça çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının da arttığı ifade edilebilir. Elde edilen bu sonuç Nielsen'in bulguları dolaylı olarak örtüşmektedir. Nielsen araştırmalarında müzik eğitimlerinde ilk yıllarında olan öğrencilerin öz yeterlik düzeyleri ile prova yapma (.19, $p < 0,05$), ayrıntılı bir biçimde çalışma (.31, $p < 0,01$), eleştirel düşünme becerisini kullanma (.32 $p < 0,01$) ve üst biliş becerilerini kullanma becerisi (.33, $p < 0,01$) arasında pozitif korelasyon bulmuştur (16). Bu durumu başka bir şekilde ifade etmek istersek öğrencilerin sahip oldukları öz yeterlik düzeyinin yüksekliği çalgı çalışma sürecini oluşturan bilişsel ve davranışsal unsurları etkilemektedir. İnceoğlu, tutumları davranışların ön eğilimi olarak açıklamıştır [8]. Öğrencilerin çalgı çalışma sürecini oluşturan bilişsel ve davranışsal becerileri gerçekleştirmeleri çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının olumlu olmasını gerektirmektedir. Uslu, keman eğitiminde öz yeterliğin öneminden bahsetmiş ve bireyin sahip olduğu öz yeterlik algısının keman çalmak için ne kadar emek harcayacağını, karşılaştığı bir sorunu çözmek konusunda ne kadar efor harcayacağını belirlediğini belirtmiştir [24].

Araştırmadan elde edilen bulgularda müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri ve çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının cinsiyetleri, mezun olduğu lise türü ile arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Ulusal müzik eğitimi alan yazınında özellikle müzik öğretmenliği bölümlerine yönelik çalgı çalışmaya ilişkin tutum ve söz konusu tutumun çeşitli değişkenler açısından ele alındığı araştırmalara çok sınırlı sayıda rastlanmaktadır. Bu açıdan müzik eğitimi alanı oldukça bakir bir konumda bulunmaktadır. Bu noktada Özmenteş'in araştırmaları çalışmaların bir noktada konularının yakınlığı açısından değer taşımaktadır. Özmenteş "Çalgı çalışma sürecinde öz düzenlemeli öğrenme ile duyuşsal özellikler ve performans düzeyi ilişkileri" konulu çalışmada öğrencilerin cinsiyetleri ile çalgı çalışmaya ilişkin tutumları arasında ilişki elde edememiştir. Fakat araştırmacının üzerinde çalıştığı örneklem grubu, Ankara ve İzmir illerindeki hem eğitim fakülteleri hem de konservatuvarları kapsadığı için her iki çalışma arasında örneklem farklılığı bulunmaktadır. Bu nedenle elde edilen sonuçların birbirlerini tam anlamıyla desteklediğinden bahsetmek yanlış olabilir [18].

Ulusal müzik eğitimi alan yazınında tutum ile cinsiyet ilişkisi üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının daha çok öğretmenlik mesleğine ve uygulanan derslerin kendisine ilişkin tutumlarının incelendiği göze çarpmaktadır (Küçükosmanoğlu ve Can, 2013; Konakçı, 2010; Çevik ve Güven, 2011; Küçük, 2012). Bu araştırmalar incelendiğinde Küçükosmanoğlu ve Can 2013, "N.E.Ü. A.K.E.F. Müzik Eğitimi A.B.D. Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını konu aldıkları araştırmalarında da öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları" ile cinsiyetleri

arasında anlamlı bir ilişki bulamamışlardır [13]. Konakçı, "Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu araştırmasında öğrencilerin cinsiyetleri ile bireysel çalgı dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır [10]. Aynı şekilde Küçük, "Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları" konulu araştırmasında Devlet ve özel okullarda çalışan 50 müzik öğretmeni ile yapmış olduğu araştırmada müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine ilişkin tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark bulamamıştır [12]. Buna karşın Çevik ve Güven, "müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi" konulu araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine ilişkin tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark belirtmişlerdir ($t= 2.58, p<.05$) [6]. Elde edilen bulgular ve incelenen ulusal alan yazın değerlendirildiğinde cinsiyetin gerek çalgı çalışmaya ilişkin tutum gerekse diğer tutumlar konusunda net bir belirleyici olmadığı sonucuna varılabilir.

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p= .36, p<.05$). Schunk ve Pajares, öz yeterlik ile cinsiyet ilişkisinin pek çok araştırmaya konu olduğunu, özellikle akademik içerikli araştırmalarda (matematik, teknoloji ve bilim) erkek çocukların ve erkeklerin kız çocukları ve kadınlardan daha fazla öz yeterliğe sahip olduklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda Schunk ve Pajares, adolesan dönemden itibaren öğrencilerin ölçeklere doğru ve içtenlikle cevap vermeleri halinde öz-yeterlik ile cinsiyet arasında fark oluşmasının beklenmediğini de belirtmektedir [21]. Bu yönüyle araştırmadan elde edilen sonuçlar, Pajares ve Schunk'un görüşleri ile örtüşmektedir. Bu konudaki ulusal müzik eğitimi alan yazını incelendiğinde Özmenteş, mesleki müzik eğitimi alan müzik öğrencilerinin müzik öz-yeterlikleri ile cinsiyetleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı fark bulmuştur [19]. Araştırmadan elde edilen sonuçlar bu yönüyle Özmenteş'in araştırması ile örtüşmemektedir.

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile mezun oldukları lise türü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p= .29 p<.05$). Güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerin çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olması beklenirken elde edilen bu sonuçlar oldukça ilginçtir. Ulusal müzik eğitimi alan yazınında çalgı çalışmaya ilişkin tutum ile öğrencilerin mezun olduğu lise türü arasındaki ilişkiyi inceleyen başka bir çalışmaya rastlanmamış olması, bu sonucun elde edilmesinin olası nedenlerine ilişkin net bilgilerin tartışılmasına olanak vermemektedir. Konuya ilişkin en yakın araştırma sayılabilecek olan Özmenteş, kendi araştırmasında konservatuvar ile eğitim fakültesi müzik eğitimi bölümü öğrencileri arasındaki çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeyleri arasında önemli fark oluşmasının nedenlerinin içsel güdülenme ve hedef yönelimleri olabileceğini belirtmiştir [17]. Araştırmada müzik öğretmenliğinde çalgı eğitiminin amaçtan çok araç olduğunu belirten Özmenteş, bu nedenle müzik eğitimi bölümlerinde okumakta olan öğrencilerin çalgı çalışmaya ilişkin tutum puanlarının daha düşük olduğunu belirtmiştir. Özmenteş'in bu açıklaması, müzik öğretmenliği bölümlerinde okumakta olan öğrencilerin çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile mezun oldukları lise türü arasında anlamlı fark olmamasının sebebi olarak ta gösterilebilir. Çünkü öğretmen adayının güzel sanatlar lisesi ya da diğer lise türlerinden mezun olmuş olması, sonuçta içinde olduğu eğitim sürecini etkilememekte, her iki grup öğretmen adayları da aynı program sürecinden geçmektedirler. Bu nedenle çalgı eğitimi her iki

grup içinde amaç değil araç olmaktadır. Bu görüş elde edilen sonuçların olası nedenleri olarak gösterilebilir.

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik düzeylerinin mezun oldukları lise türüne anlamlı bir fark göstermediği görülmektedir. Bir başka deyişle müzik öğretmeni adaylarının güzel sanatlar liselerinden ya da diğer lise türlerinden mezun olmalarının sahip oldukları akademik öz yeterlik düzeyi üzerinde belirleyici bir etkisi olmadığı söylenebilir. Elde edilen bulgu Birer ve Sonsel'in bulguları ile benzerlik göstermektedir. Birer ve Sonsel yaptıkları araştırmada müzik eğitimi bölümünde okumakta olan 80 müzik öğretmeni adayını mesleki öz yeterlik düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir[5]. Araştırmalarında Kurtuldu tarafından geliştirilen ve 6 alt boyuta sahip Müzik Öğretmeni Adayı Öz-Yeterlik Ölçeğini kullanmışlardır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterlik düzeylerinin "öğretim programına hakimiyete ve eğitim düzeyine ilişkin öz yeterlik algısı" alt boyutu ile aralarında anlamlı fark olduğu, bunun yanında diğer beş alt boyut ile mezun oldukları lise türü arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Sezer, İşgör, Özpolat ve Sezer "lise öğrencilerinin öz-yeterlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi" başlıklı araştırmalarında lise öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türünün öz-yeterlik düzeyi ile ilişkisini araştırmışlardır. Lise öğrencilerini yetenekle öğrenci alan, sınavla öğrenci alan ve genel liselerde öğrenim görenler olarak üç farklı kategoride toplayan araştırmacılar, sınavla öğrenci alan liselerde öğrenim gören öğrencilerin genel liselerde öğrenim gören öğrencilere oranla daha yüksek öz-yeterlik düzeyine sahip olduklarını belirtmişlerdir [22].

Sezer ve meslektaşlarının elde ettikleri bu sonucu güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin, yetenekli oldukları bir alanda eğitim almalarına ve bu nedenle öğrencilerin kendi benliklerini olumlu olarak algılamalarına ve öz yeterlik düzeylerinin bu nedenle yüksek olduğuna bağlamışlardır. Buna karşın yapılan şu an yapılmış olan araştırmada araştırmaya katılan öğrenciler güzel sanatlar lisesi ve diğer liselerden gelmektedir. Bu durumda beklenen sonucun güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerin diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre daha yüksek öz-yeterlik sahip olması iken elde edilen sonuç her iki lise mezunu arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark bulunmamıştır. Aynı şekilde Altun ve Yazıcı, "Üstün Yetenekli Öğrencilerin Benlik Kavramları ve Akademik Öz-Yeterlik İnançları: Karşılaştırmalı Bir Çalışma" konulu araştırmalarında üstün yetenekli olan ve üstün yetenekli olmayan öğrencilerin benlik kavramları ve akademik öz-yeterlik düzeylerini karşılaştırmışlardır. Araştırmaları sonucunda üstün yetenekli öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha yüksek benlik kavramı ve akademik öz yeterlik puanına sahip olduklarını belirtmişlerdir [2].

İncelenen bu iki araştırma, yetenekli olma durumunun öğrencilerin akademik öz-yeterlikleri üzerinde olumlu ve güçlü bir etkiye sahip olduklarını göstermektedir. Yapılan araştırmada güzel sanatlar liselerinden mezun olan adayların özyeterlik düzeyleri ile diğer lise türlerinden mezun olan adayların akademik öz yeterlik düzeyleri arasında fark olmamasının nedeni, her iki tür lise mezununun da aynı yetenek sınavını kazanarak eğitime hak kazanmış olması ve yine her iki grubun da eğitim süreci sonunda öğretmen olacağını düşünmesi olabilir.

Müzik eğitimine ilişkin ulusal alan yazında müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterliklerinin yaşlarına göre incelendiği herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin sınıflarına ve yaşlarına göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Lee, Öz yeterliliğin,

zamanla, deneyimler aracılığıyla gelişen bir inanç olduğunu belirtmiştir [14]. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının dört yıllık eğitim süreci içinde benzer performans düzeyine sahip olmaları, bu nedenle farklı performans örneklerini gözlemleyememiş olmaları, zaman içinde benzer akademik öz yeterlik düzeyine sahip olmalarına neden olmuş olabilir.

Araştırma sonuçlarında müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin okudukları okullara göre anlamlı fark göstermediği belirlenmiştir. Araştırmanın yapıldığı üniversitelerdeki müzik eğitimi bölümlerine aynı eğitim programlarının uygulanmasının bu sonuçların elde edilmesinde etkili olduğu söylenebilir.

Araştırma bulguları incelendiğinde araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının okudukları okullara göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Daha önce de bahsedildiği gibi eğitim fakültelerinde çalgı dersleri mesleki amaçlar doğrultusunda yapılmaktadır. Bu nedenle çalgı dersleri müzik öğretmeni adayları için mesleki performansını desteklemesi için bir araç niteliğindedir. Araştırmaya katılan üniversitelerin tamamında aynı eğitim programının uygulanıyor olması, çalgı derslerinin her okulda haftalık saatlerinin aynı olması ve işleniş biçimleri arasında farkların olmaması, katılımcıların çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının okudukları okullara göre fark göstermemesinin nedeni olarak gösterilebilir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Elde edilen bu fark detaylı olarak incelendiğinde farkın lisans 1. sınıflar ile lisans 4. sınıflar arasında lisans 1. sınıfların lehine olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının sınıf düzeylerine göre tutum puanları incelendiğinde tutum puanların lisans 1. sınıfta en yüksek, lisans 4. sınıfta ise en düşük düzeyde olduğu kolaylıkla görülebilmektedir. Elde edilen araştırma bulguları Konakçı'nın bulguları ile benzerlik göstermektedir. Konakçı "Eğitim Fakültesi Güzel sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu tezinde müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine ilişkin tutumları konusunda en yüksek tutum düzeyinin lisans 1. sınıflarda görüldüğünü belirtmiştir [10]. İnceoğlu, bireyin içinde bulunduğu toplum ya da bireyin ait olmak istediği gruplarla uyum içinde yaşama zorunluluğunun bireyi o toplumun ya da grubun beklentilerine ilişkin davranış belirlemeye itebileceğini belirtmekte, bireyin ise her ne kadar tutumlarına aykırı olsa da bu davranışları benimsemeyi tercih edeceğini belirtmektedir [8]. Araştırmaya katılan okulların çalgı çalışmaya ilişkin tutumları göz önüne alındığında okula yeni giren öğretmen adaylarının tutumlarının yüksek olduğu fakat zaman içinde bu tutumların negatif yönde geliştiği gözlemlenmektedir. Tutumların negatif yönde gelişmesinin nedeni olarak öğrencilerin içinde bulunduğu sınıflar arası etkileşim gösterilebilir.

Diğer yandan Küçükosmanoğlu, araştırmasında Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin büyük çoğunluğunun bireysel çalgı için ayırdıkları çalışma saatinin kısmen yeterli olduğu tespit etmiştir [13]. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun, bireysel çalgı dersinin istenilen düzeyde gerçekleşmesi için mevcut haftalık ders saatinin yeterli olmadığını, haftada 2-3 saat bireysel çalgı dersi yapılması yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinin tamamında uygulanan programlarda bireysel çalgı dersi haftalık 1 saat olarak düzenlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar çalgı çalışmaya ilişkin tutum

puanlarının birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar geçen sürede azalması ile ilişkili olabilir.

Araştırma bulgularında araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışmaya ilişkin tutumlarının yaşlarına göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir. Elde edilen farkın ise 17-19 ile 20-22 yaş grupları arasında olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular Özmenteş'in (2007) bulguları ile kısmen benzerlik göstermektedir. Özmenteş araştırmasında 17-19 yaş grubu ile 23 ve üzeri yaş grubu arasında çalgı çalışmaya ilişkin tutum puanları açısından anlamlı fark elde ederken, bu araştırmada anlamlı fark 17-19 ile 20-22 yaşları arasında elde edilmiştir. 17-19 yaş grubunu oluşturan katılımcılar ağırlıklı olarak lisans 1. sınıflardan oluşmaktadır. Dolayısıyla yukarıda sınıflar arasında oluşan farka dair görüşlerin yaş değişkeni konusunda da etken olabileceği söylenebilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Akbulut, E., (2007). Günümüz Müzik Eğitimcisi Nasıl Olmalıdır? Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2,3, ss:56-67.
2. Altun, F. ve Yazıcı, H., (2012). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Benlik Kavramları ve Akademik Öz-Yeterlik İnançları: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, ss:319-334
3. Bandura A., (1982). Self Efficacy Mechanism in Human Agency. American Psychologist, 37 (2), pp:122-147
4. Baysal, A.C., (1981). Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar. Yalkın Ofset. İstanbul.
5. Birer, A. ve Sonsel, Ö., (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Öz-Yeterlik Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Selçuk Üniversitesi Örneği, E-Journal of New World Sciences Academy, 8,4 ss:389-398, D0142, 18.03.2014.
6. Çevik, B. ve Güven, E., (2011). Müzik öğretmeni Adaylarının piyano Dersine Yönelik tutumlarının Değerlendirilmesi. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 29, ss:103-120
7. Hen, M. and Goroshit, M., (2012). Academic Procrastination, Emotional Intelligence, Academic Self-Efficacy, and GPA: A Comparison Between Students With and Without Learning Disabilities. Journal Of Learning Disabilities. DOI: 10.1177/0022219412439325
8. İnceoğlu, M., (2010). Tutum Algı İletişim. Beykent Üniversitesi Yayınları. İstanbul.
9. Karasar, N., (2012). Bilimsel araştırma Yöntemi. Nobel Yayıncılık. Ankara.
10. Konakçı, N., (2010). Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
11. Kuhn T.L., Sims, W.L., and Shehan, P.K., (1981). Relationship between listening time and like-dislike rating on three music selections. Journal of Music Therapy, 18, pp:181-192
12. Küçük, D.P., (2012). Müzik Öğretmenlerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumları Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 19 ss:151-161
13. Küçükosmanoğlu, H.O. ve Can, M., (2013). N.E.Ü. A.K.E.F. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2,4, ss:338-343
14. Lee, W.S., (2005). Encyclopedia of School Psychology, Sage Publication. Kansas

15. McPherson ve McCormick 2006 McPherson, G., and McCormick, J., (2006). Self Efficacy and Music Performance. *Psychology of Music*, 34,3, pp:322-336.
16. Nielsen, G., (2004). Strategies and self efficacy beliefs in instrumental and vocal individual practice: a study of students in higher music education *Psychology of Music*,32,4, pp: 418-431.
17. Özmenteş, G., (2006). Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi *ilköğretim online*, 5,1, ss:23-29.
18. Özmenteş, G., (2007). Çalgı Çalışma Sürecinde Özdüzenlemeli Öğrenme İle Duyuşsal Özellikler ve Performans Düzeyi İlişkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
19. Özmenteş, G., (2014). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Öz-Yeterlilikleri, Benlik Saygıları ve Bireysel Özellikleri Arasındaki İlişkiler *Ted Eğitim ve Bilim*, 39,171, ss:138-152.
20. Paul, A. and Gore, Jr, (2006). Academic Self-Efficacy as a Predictor of College Outcomes: Two Incremental Validity Studies *Journal of Career Assessment*,14,92 DOI: 10.1177/1069072705281367
21. Schunk, D.H. and Pajares, F., (2001). The Development of Academic Self-Efficacy. Chapter in A, Wigfield & J. Eccles (Ed.) *Development of Achievement Motivation*. Academic Press. San Diego.
22. Sezer, F., İşgör, İ., Özpolat, A. ve Sezer, M., (2006). Lise Öğrencilerinin Öz Yeterlilik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi *Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 ss:129-137
23. Tschanen-Moran, M., Woolfolk A.H., (2001). Teacher Efficacy: Capturing an Elusive Construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, pp:783-805.
24. Ritchie, L. and Williamon, A., (2011). Primary School Children's Self-Efficacy For Music Learning. *Journal Of Research in Music Education*, 59, 2, pp:146-161.
25. Uslu, M., (2012). Nitelikli Keman Eğitimine Yönelik Yaklaşımlar *Eğitim ve Öğretim araştırmaları dergisi*,1,4 ss:1-11
26. Yıldız, N., (1986). "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında Ana Çalgı Keman Eğitiminin Programlar Yönünden İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
27. Yılmaz, M., Gürçay, D. ve Ekici, G., (2007). Akademik Özyeterlilik Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, ss: 253-259.